

# L'últim llibre de L'Andreu ...

-Psst, psst, Andreu, Andreu...  
-Sí, em crides a mi?...  
-Sóc el "Tauró", no em recordes?...  
-Sí, com estàs? Què és de la teua vida? Quan de temps sense veuren's...

-Doncs devia fer quinze anys que no ens trobàvem. Des que vaig anar-me'n d'aquest poble.

-Sí... Vas desaparèixer del món.  
-Ara visc a Barcelona,estic casat, tinc dos fills i treballo a Hisonda...

-T'has fet funcionari?...  
-Sí, vaig passar unes oposicions i, ja ho veus, visc gràcies a la suor de tots vosaltres... I tu, continuas amb la teua afeció als llibres?

-Més que mai. Aviat arribaré als cinc mil llibres. L'últim que he llegit s'endiu: **A peu per l'Alt Maestrat**.

-Caram! això són molts llibres... Tu sempre has tingut fama de savi assenyat.

-No tinc res de genial, sóc una persona normal. El que passa és que jo he procurat de tenir sentit comú, que és això que a vegades diuen ésser savi. Jo no sóc savi en absolut, el que jo he procurat ha estat trobar la realitat i entendre-la, i el que veu la realitat sempre li pareix que les coses són menys complicades que d'altra forma.

-Savia observació... Escolta Andreu, fa uns dies vaig llegir **Nosaltres, els valencians** d'en Joan Fuster, i em va agradar molt. Hi he trobat suggestius punts de reflexió sobre els temes més vigents de la nostra actualitat. Com el veus tu aquest escriptor i les seues opinions?

-Joan Fuster ha estat el primer que m'ha descobert els meus orígens. Jo tenia un pare i una mare, però no sabia d'on eren, jo vaig descobrir que els meus pares eren catalans perquè havien nascut a València i parlaven una llengua que era el català; això és molt important. Quan un és orfe i s'assabenta que té pare i mare, és molt important, no? Doncs això quasi en Fuster ens ho ha descobert a tots els valencians, imagina't si no li hem de tenir agraïment! En Fuster, per a mi, ha estat qui m'ha descobert tota una ètica, m'ha descobert que l'únic que hi ha a la vida és descobrir la veritat, caigui qui caigui, encara que caigui un mateix, i defensar-la.

-Sembles molt convençut, quasi fanàtic! Alerta Andreu, tota convicció -convicció seriosa- es converteix en prejudici per a les conviccions ulteriors. Pensa-ho. Cada convicció que s'adquireix és un prejudici més que s'acumula. I ja saps què vol dir un prejudici: un vici de origen. Per conservar la nostra llibertat intel·lectual i la "disponibilitat permanent", hem d'esforçar-nos per ser homes d'escasses conviccions.

-No ho soc fanàtic. No crec que el fanatisme sigui una perspectiva molt amable...

D'accord que el fanàtic és un convençut: un individu que està convençut de tot, que té moltes conviccions. la prudència -virtut cadinal- aconsella evitar aquestes exasperacions mentals i morals.

-Efectivament. Al capdavall, per a circular per la vida, no calen massa conviccions.

-N'hi basten tres o quatre, amic "Tauró". Només.

-Bé! ja en farem més de xaradetes, ara vaig a veure els Bous de Vila.

-Has vingut per les festes d'Agost?

-Sí, avans em semblava com si el poble estigués a l'altra punta del món, però ara que soc aci no em parèix tan lluny.

-Doncs a veure si fas alguna altra escapadeta per aci de quan en quan. Ens trobarem aquesta nit a la Ravaleta?

-Naturalment.

...és aquest:

Com que el sol és fort, a Cati, aquest migdia, em refugi en el cafè que hi ha als baixos del Casal del Miralles, però si la casa va ser edificada el 1452, el cafè no t'eres de gòtic, sinó l'aire d'un bar popular de barri urbà, allò de la fòrmica i la fluorescència. Només es conserva una porta relativament antiga, molt bonica, de fusta treballada, i en una dependència separada, al fons, uns arcs que s'han conservat. Sembla que per voluntat dels cafeters, perquè em diuen que aquí no hi ha hagut mai cap normativa per protegir l'arquitectura històrica.

El to del cafè no el donen les pedres antigues, doncs, sinó els homes que hi són aquest mati de dissabte, homes que es parlen fàcilment, en l'alegre convivència estiuenca dels qui no han abandonat les boines de sempre. Els fills de Cati es retroben aquest agost, arribats de Barcelona, de Castelló, de França. Hem segut prop d'uns homes cordials, i em diuen: "Veu aquell del taulell, de la camisa verda? Treballa a l'aeroport de Barcelona i havia estat pastor."

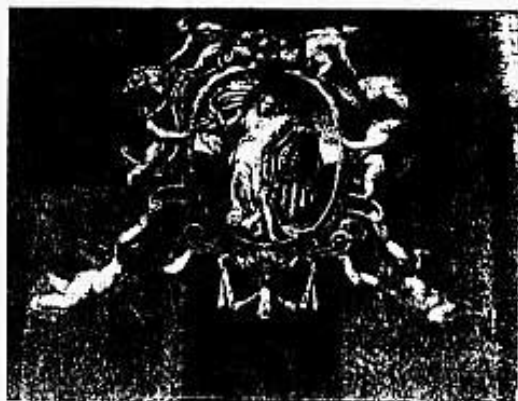
Els explico que ahir ens vam perdre i que muntanya amunt vam trobar unes vaques que feien respecte.

-Ja les conec -salta un home que té una cara amb un perfil retallat, que ja és gran però té la pell tirant i un aire d'energia concentrada-. No es pensin, algunes són vaques braves i s'ha de vigilar una mica. Jo he estat pastor de bous, però de bous **bravos**. I en aquella finca que vostès van veure ahir també n'hi havia, de **bravos**, ara no ho sé.

-Què vol dir pastor de bous **bravos**?

-Carai, que els duia d'un lloc a l'altre, a

## Joan Fuster **NOSALTRES ELS VALENCIANS**



edicions 62

pau. A València, n'he dut!

-A pau, vostè i els bous?

-A peu, i a Cuenca, i a tot arreu! Els portava per a les corrides, si senyor. Nou dies de caminar. I no es pensin, fa només trenta anys que encara ho feia, mirin si ha canviat el món. Jo sabia els llocs on havíem de parar, m'ho conec tot. I després tornava amb els mansos.

Li diuen Pepe el Xato.

Comento que hi ha força gent, al cafè, i un altre home de cabell grisós però encara bastant jove, amb cara agradable i de bona persona, que li diuen Pedro, diu que la majoria són grangers, que per això poden estar aquí. Com ell. Té 300.000 pollastres i 20.000 bacons.

-L'agricultura aquí no va, Però pa lo que hem sigut... Ara no deu ser tan malejo, Cati, perquè hi ve molta gent, aci, quan estàvem al mas teníem un forn i ma dona un cop a la setmana pastava i teníem pa. Gana no en passarem mai, als pobles. Matem un bovet... Però que s'hi podia fer, allà al mas, que s'hi pot fer a Ares, ara mateix? Els joves marxen -i diu una cosa que no diu ningú de la seva edat i que demostra la capacitat de perspectiva i de comprensió d'aquest home-. Els joves d'ara no treballen tant, i d'això nos alegrem. Perquè els de la meua generació hem agut de treballar molt. Nosaltres èrem set germans i prou que va fer mon pare criant-nos, però no nos podia dar res més -parla amb una tranquil·la seguretat-. Avui, aci vivim millor que a la capital. Estem més solts.

Trigo uns moments a entendre'l. No més soltari sinó més solts, més lliures.

(Del llibre "A peu per l'Alt Maestrat", 1991).

**SHARK.**